

Verslag werkbezoek aan Komló

Normaliter zijn Wijny van den Bovenkamp en ik altijd aan het begin van het schooljaar voor een dag of twaalf in Komló. Vanwege blijde familieomstandigheden kon Wijny nu niet mee. Gelukkig bood Erna Slok aan om voor een week mee te gaan. En zo kwam het dat Erna en ondergetekende van 26 september t/m 3 oktober in Komló waren.

De oudste buurvrouw Marika woont er niet meer. Buurvrouw Zsuzsa vertelt dat Marika nog steeds bij haar zoon in Boedapest is, en dat ze geen idee heeft hoe het met haar is. Het flatje staat nog vol spullen, de brievenbus is nog voller en er komt nooit iemand.

De speeltuin in onze wijk is er ook niet meer.

Wat verdrietig, want juist in deze wijk is een speeltuin van groot belang!

We willen graag weten hoe het komt dat de speeltuin opeens verdwenen is en of er wel een nieuwe komt. We vragen de verantwoordelijke wethouder in onze wijk of hij eens langs wil komen.

(In de wijk doen allerlei verhalen de ronde. De speeltuin zou vernield zijn, opgestookt zijn in een kachel, veel te oud zijn, er zouden ongelukken gebeurd zijn enz.)

De wethouder komt. Hij vertelt dat de speeltuin niet meer voldeed aan de EU-normen en het predicaat "onveilig" kreeg. De gemeente kreeg daarom een boete en de speeltuin werd toen acuut afgebroken.

(Onveilig had o.a. te maken met het feit dat er b.v. geen "safe area" rondom de wip was, een scheur in het hout van de schommel zat en dat het speelhuisje met glijbaan alleen geschikt was voor particulier gebruik)

De wethouder vertelt ook dat er voorlopig geen nieuwe komt. Jaarlijks is er een bepaald bedrag voor "Speeltuinen" beschikbaar, maar dat is voor dit jaar al besteed aan een nieuwe speeltuin in het centrum. Voor 2024 zijn nieuwe speeltoestellen in de wijk Davidföld toegezegd. En in 2025 staat groot onderhoud in alle speeltuinen gepland. Dus nee, er komt voorlopig geen nieuwe speeltuin.

"Wat er ook speelt in een land, laat het vooral de kinderen zijn", is een quote van Loesje.

Die quote blijft door m'n hoofd spelen. Het is ons, Erna en mij, duidelijk.

In deze wijk moet weer een speeltuin komen! En misschien moeten wij daar wel mee aan de slag. Maar we hebben nog meer te doen.

Kinderboekenmiddag en snoepketting maken

We hebben nog een flinke voorraad kinderboeken. Bij de boekhandel in Komló (koop lokaal) halen we er nog zo'n 25 kinderboeken bij. En hoewel we wel op de prijzen gelet hebben, en ook nog 10 % korting krijgen, schrikken we toch een beetje van het eindbedrag. Ook in Hongarije kost een goed kinderboek gemiddeld zo'n 3500-4000 Ft., pakweg 10 euro. In een paar jaar zijn de prijzen voor kinderboeken gewoon verdubbeld.

Naast het feit dat de kinderen een boek mogen uitzoeken mogen ze ook een snoepketting maken. (van snoep en chips)

De (gratis) boekenwinkel gaan we inrichten in het trappenhuis (op de trappen en overloopjes) en de snoepketting kan gemaakt worden in onze woonkeuken.

Twee jongeren, Bazsi en Lili, komen helpen.

Deel van de Baby- en Peuterafdeling

Kati kiest een boek met vrolijke bijtjes

Een spannend boek voor Norbi

*Een snoepketting maken... de meeste kinderen hebben dat nog nooit gedaan.
Maar met een beetje hulp van Erna en Lili lukt dat wel!*

*Moet je soms even wachten?
Is het te druk op de trappen?
Is het te druk in de keuken?
Dan mag je naast Cita gaan zitten!*

De verjaardagen van Nikki en Tibi

Nikki is jarig in mei, en Tibi in juli. Ze vieren nooit hun verjaardag, want er komt niemand en er is niemand die er aandacht aan schenkt.

Dus wij vieren altijd hun verjaardagen in de maand september.

U kent ze intussen wel. Het echtpaar heeft een verstandelijke beperking. Ze hebben twee kinderen, die direct na de geboorte zijn afgenomen en in een tehuis zijn geplaatst. Bezoek is niet toegestaan.

Erna maakt een mooie taart. En op de afgesproken dag komen we met een voorraad levensmiddelen; die worden eerst opgeruimd.

Dan zoeken we de picknicktafel op, we drinken koffie en eten de heerlijke taart vanaf echte verjaardagsbordjes!

En dan komen de feestelijk ingepakte cadeautjes! Dit jaar zijn het nieuwe slippers. De oude kunnen meteen in de prullenbak in.

Het is weer een heel feest. Maar er is ook verdriet. Vorig jaar liet Tibi op "de verjaardag" nieuwe foto's van de kinderen zien. Die foto's legden we toen op tafel, zo hoorden ze er toch een beetje bij. Helaas zijn er in het afgelopen jaar geen nieuwe foto's van de kinderen gekomen.

Ik zit tegenover Tibi en hij pakt mijn hand. "We hebben geen foto's meer gekregen van de kinderen Conny. We weten niet hoe het met ze gaat." Ik zeg dat het vast heel goed met ze gaat, want op de vorige foto's konden we zien dat ze vrolijk waren, en goed gegroeid waren, en dat het een mooi tehuis was. (Ondertussen denk ik: "grr... Kinderbescherming! Dit zijn wel de ouders van de kinderen! Stuur aub wat foto's!") Tibi denkt dat later de kinderen, als ze groot zijn, hen vast komen zoeken. En gelukkig is er nog een halve taart over.

Naar de begraafplaats

Als je 25 jaar ergens regelmatig komt (in dit geval in Komló) en een beetje actief bent, dan leer je heel wat mensen kennen. Sommige mensen zijn vluchtige voorbijgangers, en daar heb je niet veel mee, maar met andere mensen ontstaat er een band en dan blijf je vanzelf contact houden. Het is altijd weer moeilijk als er iemand uit die laatste categorie komt te overlijden en je kunt er vanuit Nederland niet even heen.

Zo overleed twee maanden geleden Szitnyai László.

Laci was zijn roepnaam voor vrienden, en hoewel we zeker vrienden (en bijna even oud) waren noemden wij hem altijd Vader Szitnyai.

We leerden hem (en zijn vrouw Illi) kennen toen we in 2009 hun zoon János in het Studieprogramma opnamen. Een warme, hartelijke man. Een echte Beás zigeuner; die ons in de loop der jaren ook veel vertelde over die specifieke cultuur. Naast een warme man, was hij ook een wijze man.

In 2013 was er een Jongerenreis vanuit de Petrakerk naar Komló. We waren toen ook een dag bij de familie Szitnyai te gast. We werkten hard in hun grote moestuin en daarna maakte Vader Szitnyai een heerlijke maaltijd voor ons in de bogrács, boven het open vuur. Een mooie herinnering.

Als vanzelf bleven we al die jaren contact houden. En als we de hectiek in onze wijk helemaal zat waren, dan gingen we vaak even naar Mecsekjános... naar Vader en Moeder Szitnyai.

Wat ons altijd weer opviel is dat men vanuit hun armoede nog zoveel kon weggeven.

Het is ook eens gebeurd dat we daar op een regenachtige, koude middag binnenvielen en dat er daar twee dakloze mensen bij de warme kachel, en aan de warme soep, zaten. Hartverwarmend.

Over warme soep gesproken... één gebeurtenis die me altijd zal bijblijven en doet lachen...

Het zal zo'n 20 jaar geleden zijn dat we bij de familie Szitnyai op bezoek waren, en dat we echt moesten blijven eten! Erna, Wijny en ik. Er werd een grote pan soep in het midden van de tafel gezet en moeder Szitnyai schepte onze borden flink vol. De soep rook en smaakte naar kippensoep. Wit vlees zat erin, vermicelli, en ook peterselie en selderij. We prezen de kookkunst van Moeder Szitnyai. Het is gebruikelijk in de Zigeunerkeuken dat het karkas e.d. in de pan blijft. Nadat wij ons eerste bordje op hadden stond Vader Szitnyai op en roerde de soep nog eens om, waarbij hij het geraamte boven de pan uittilde. "Verhip", dacht ik, "dit is geen kip, dit is... dit is een kat!"

Ik maakte oogcontact met Wijny en ik zag dat die het ook zag. Wijny bedankte voor nog een bordje soep, ik had ook geen trek meer, maar Erna lustte nog wel wat.

Een poosje later zitten we buien in het zonnetje. Er komt een kleindochter aan, met een grijze kat in haar armen. "Opa, waar is de witte kat?!". Waarop opa antwoordde: "oh, die is naar de burenl!"

Het was Wijny en mij echter duidelijk dat we de kat net via de soep hadden opgegeten.

Wat hebben we later gelachen...

Naast deze hilarische gebeurtenis hebben we zoveel warme herinneringen aan Vader Szitnyai. Samen met zijn weduwe bezoeken we nu zijn laatste rustplaats. Dankbaar dat we hem gekend hebben.

De jongeren in het Studiefonds

U weet dat wij geen nieuwe jongeren dit schooljaar zitten er nog zes jongeren. Uit ervaring weten we, dat als het goed

gemiddeld zo'n acht jaar in het programma blijft. Juist het meerderjarig commitment, in combinatie met de persoonlijke band die intussen wordt opgebouwd, is de kracht van het Studiefonds.

De belofte die wij jongeren bij opname in het programma doen "Je mag zolang blijven in het programma totdat je uitgestudeerd bent - als jij je aan de regels houdt" willen we waar kunnen maken. Bij leven en welzijn zijn wij over acht jaar achter in de zestig...

meer opnemen in het Studiefonds. Vanaf in dit ondersteuningsprogramma.

gaat met een jongere binnen het programma, hij/zij

Alle zes de jongeren zijn uitgenodigd om op zaterdag mee te gaan winkelen in Pécs. Ze mogen een jas óf een paar schoenen uitzoeken. (Met een maximum van 50.000 Ft) Ferenc gaat niet mee; het gaat niet zo lekker met hem, hij is ook al de hele week niet naar school geweest. (Ferenc is hoogbegaafd en autistisch) De andere vijf geven aan dat ze graag mee gaan.

We spreken af om 9.15 uur bij het busstation. Dóri belt dat haar bus niet is komen opdagen en lopend gaat ze het ook niet redden om op tijd te zijn. (Ze woont in het buitengebied van Komló) We zeggen haar dat we wachten. De anderen zijn wel op tijd, en we nemen maar vast een broodje. (We hebben 14 belegde broodjes mee) Dóri is er net voor 10.00 uur en we pakken de bus naar Pécs. In Pécs aangekomen willen ze graag naar Árkád; het moderne winkelcentrum waar ze alles hebben. We splitsen ons op: met Dóri en Lili gaat Erna mee, en de heren József, Olivér en Renató mogen met mij mee. József wil graag een warme jas, maar dat valt in zijn maat (3xXL) nog niet mee. De meiden vinden intussen hun schoenen. Olivér en Renató willen alle winkels af, onthouden waar wat is, en willen dan nog eens terug. Ze lijken erg kieskeurig. Is dat onzekerheid? Zijn ze echt zo precies? Of is het aanbod te groot waardoor ze eigenlijk niet kunnen kiezen? Na uren rondgelopen te hebben strijken Dóri, Erna, József, Lili en ik vast neer bij de Mc Donalds. Olivér en Renató krijgen ieder 50.000 Ft. mee. Een uur later zijn terug. Met schoenen, bonnen en nog wat geld terug.

En ja, dan wordt het eten bij de Mc Donalds. En we zien het vaker... gedrag wat kenmerkend is bij kinderen en jongeren waar thuis weleens te weinig te eten is. Eten wat je eten kan, alles opeten wat er is... want je weet niet of er morgen wel wat op tafel komt.

Onder toezien oog van Renat6 past J6zsef een jas.

*Nee, hij moet nog 66n maat groter
en het liefst in het zwart.*

*Na lang zoeken, alles gezien te hebben, en veel gepast te hebben
heeft Oliv6r ze. Echte Nikies.*

*Lili en D6ri
We wachten*

*zijn moe van het winkelen
op de jongens; die zijn naar toilet*

De oude garde

Het is eigenlijk altijd leuk om jongeren te ontmoeten die ooit in het Studieprogramma hebben gezeten.

Al in juni jl. had Krisztián gevraagd of hij eens langs mocht komen.

Krisztián zullen velen van u nog wel herkennen; hij heeft ook een maand of drie in Veenendaal, bij Timmerfabriek Doornenbal gewoond en gewerkt. (Een jaar of acht geleden?) Ongelooflijk wat hij van die tijd nog weet. "Ik kreeg Nederlandse les van Piet Zwaan" en "Ik ging met een boswachter mee op een zaterdag" en "ook op een zaterdag heb ik hout gehakt en gestapeld bij mensen in de buurt van de kerk".

Het gaat nu goed met Krisztián, maar hij heeft wel een moeilijke tijd achter de rug. Jong vader geworden, relatie verbroken etc. Hij groet u allen!

Bij de Tesco ontmoeten we Bazsi en Izabella.

Over Izabella schreef ik vorig jaar:

Izabella heeft in het verleden drie jaar in het Studiefonds gezeten. Ze is daarna als verkoopster aan het werk gegaan, mede door druk van haar ouders. Sinds vorig jaar volgt ze naast haar baan een studie in deeltijd, omdat ze ook wel ziet dat ze anders niet verder komt terwijl ze wel die behoefte heeft. Izabella ontvangt vanuit het Studiefonds een bijdrage in de kosten voor haar huisvesting. Om precies te zijn: de kosten voor water en stroom. Hier zit een hele geschiedenis achter. Izabella is twee jaar geleden door haar ouders uit huis gezet omdat ze ook weer wilde gaan leren.

Izabella heeft in juni jl. laten weten dat ze geen ondersteuning meer nodig heeft. Ze had haar diploma voor winkelmanager/hoofdverkoopster gehaald en kon bijna fulltime aan de slag bij de Tesco.

Bazsi heeft tijdens zijn opleiding voor boekhouder stage gelopen bij de Tesco. Ook hij is klaar sinds juni jl. en kon bij de Tesco aan de slag.

Dat klink allemaal heel mooi, maar zowel Bazsi als Izabella werken ver onder hun niveau!

Ze hebben veel meer in hun mars en hebben ook veel meer ervaring en meer papieren...

Ze hebben hun naam en hun uiterlijk niet mee... het is duidelijk te zien dat zij Roma zijn.

Bij wie dat eigenlijk ook te zien is, is Stella. Onze tandarts.

Toch straalt daar de zekerheid en het zelfvertrouwen vanaf.

(Wel mooi om nog even te vertellen dat Bazsi bij Stella naar

de tandarts is geweest. Pijnloos en deskundig had ze alles nagekeken en één gaatje gevuld)

Wie ook vrij zelfverzekerd is, is Virág. Na het behalen van haar master Rechten (juni jl.) is ze op het gemeentehuis gaan werken. Op de juridische afdeling. Daarnaast studeert ze nog in deeltijd Handel en Marketing.

In gedachten ga ik de pakweg 40 jongeren die ooit in ons programma zaten nog eens af. Wat maakt dat jongeren die toch een mooi diploma - en de nodige kwaliteiten - hebben, genoeg lijken te nemen met het vullen van vakken?! Er is geen pasklaar antwoord op te geven. Het lijkt een combinatie van factoren, waarin opvoeding wel een grote rol lijkt te spelen.

Ondertussen

Tussen de dingen die we gepland hebben gebeurt er ook nog van alles.

- We moeten naar het postkantoor en naar het waterleidingbedrijf.
- De vitrage en overgordijnen moeten nodig gewassen. Een heel karwei, want het zit allemaal heel hoog. Onderbuurvrouw Anna pakt ons tafeltje, zet daar een kruk op, balanceert soms als een circusartiest, maar haalt alles er af en hangt later alles weer schoon op.

- Er is een rattenplaag in de hele wijk. Het begon in de twee flats achter ons, maar nu zijn er in iedere flat ratten gesignaleerd. Brr... wij gaan niet naar de berging beneden.
- Szilvester belt, laat op de avond. Of we niet een koffertje over hebben. Hij was twee weken aan het werk in Boedapest, en is nu weer een weekend in Komló, maar hij moet vannacht weer naar Boedapest en moet dan meer spullen meenemen. Bij de Tesco zijn de koffertjes erg duur. Ik geef hem mijn koffertje. Hij is erg blij. (Szilvester leeft in een arm en gebroken gezin en heeft twee zwakbegaafde zussen. Het is een trieste jongen. Maar fijn dat hij wat werk heeft)
- Er komt een uitnodiging voor een opening van een tentoonstelling. Twee voormalige leraressen, zijn tegenwoordig kunstenaressen. Na hun pensionering zijn zij in Magyaregregy, een dorp op zo'n 12 km vanaf Komló, gaan wonen. Zij doen veel voor de kinderen daar, met name op het gebied van taal en creativiteit. Op de feestelijke opening van hun schilderijtentoonstelling zal ook een boekje gepresenteerd worden. Het eerste deel, van een reeks van zeven. Hoewel wij deze uitnodiging op prijs stellen moet ik ze toch schrijven dat we niet kunnen komen. We hebben een kindermiddag gepland, en dat ook al naar ouders en kinderen gecommuniceerd. Afspraak is bij ons afspraak, dus we gaan de kindermiddag niet verzetten. De twee dames uit Magyaregregy reageren wel erg teleurgesteld op het feit dat we niet van de partij zullen zijn. Afijn, op de ochtend voor de opening van de tentoonstelling lopen Erna en ik op een parkeerplaats in Komló. Opeens wordt er geroepen: "Conny, Conny!" Daar zijn de twee dames uit Magyaregregy. Wat blijkt? Ik krijg het eerste exemplaar van het boekje overhandigd. Anders zou ik het 's middags gekregen hebben. Ik voel me zeer vereerd! Wat attent en wat lief!

- We bezoeken speeltuinen in Mecsekjános, Mecsekpölöske en in Komló.

"Wat er ook speelt in een land, laat het vooral de kinderen zijn"

Het is eigenlijk triest om al 25 jaar onze te wijk te moeten beschrijven als een probleemwijk. Maar iets anders kan ik er niet van maken.

Alcoholisme, werkloosheid, slechte hygiëne, hongerige kinderen, huiselijk geweld enz.

Dat is typisch onze wijk.

Wat is het nut van een speeltuin?

- In een speeltuin leer je samen spelen, en maak je vriendjes.
- Een speeltuin is goed voor de motorische, sociale en cognitieve ontwikkeling. (Het hoeft geen betoog dat veel kinderen een achterstand hebben op divers gebied)
- Je krijgt meer zelfvertrouwen als je tot in de top van het klimhuisje durft, of van de glijbaan sjeest. Uitdagingen worden overwinningen... (veel Roma kinderen gooien bij voor hen moeilijke opdrachten het bijtje er snel bij neer. Maar spelenderwijs worden er grenzen verlegd)
- In onze wijk leren kinderen op straat vaak niet veel goeds; dus bijna alles is beter dan de straat.
- Een speeltuin is voor veel kinderen ook gevoelsmatig een veilige plek om te spelen, zeker als er thuis problemen zijn zoals huiselijk geweld.
- Buiten spelen is goed voor de weerstand. (Het klimaat is buiten vaak beter dan binnen in deze wijk)
- Een speeltuin is bevorderend voor de saamhorigheid in de buurt.
- We zagen het bij de voormalige speeltuin: het is ook een trefpunt van grote mensen, vooral van moeders. Roma moeders worden op het schoolplein vaak niet "gezien", in een speeltuin wel.
- Lekker kunnen spelen is voor kinderen eigenlijk even noodzakelijk als eten, drinken en slapen. (Tja, qua eten, drinken en slapen komen veel kinderen al tekort)
- Veel kinderen komen niet zo vaak de wijk uit. Een dagje dierentuin, naar een pretpark of zo zit er niet in.
- Een speeltuin zou ook voor ons weer een mooie plek zijn om dingen te organiseren. (Daarvoor is de grote, omheinde hondenuitlaatplaats echt niet geschikt)

Er zijn veel argumenten te bedenken waarom een speeltuin zo belangrijk is voor de kinderen die in deze wijk wonen!

Er is één argument te bedenken waarom we hier geen speeltuin zouden realiseren.

Dat zijn de kosten.

Er zijn twee plannen en er zijn twee begrotingen.

De eenvoudigste speeltuin (zandbak, schommel met twee zitjes en speelhuis/klimrek met twee torens en een glijbaan) kost 2,3 miljoen Forint, met de huidige koers hebben we het dan over zo'n € 6000,- Dan wel volledig aangelegd, alles volgens EU-norm, controle/bijstellen en garantie van 3 jaar. Daarna is het onderhoud een zaak van de Gemeente Komló.

De wat uitgebreidere speeltuin komt op zo'n € 7000,- (Klimtoestel met 3 torens)

Misschien is het mogelijk om een speeltuin voor de kinderen in de wijk Kenderföld in Komló als gezamenlijk doel voor te dragen voor de Vastenacties in 2024?

Tot besluit

God, geef me

kalmte om te aanvaarden

wat ik niet kan veranderen;

moed om te veranderen

wat ik kan veranderen;

wijsheid om tussen deze twee

onderscheid te maken (toegeschreven aan Reinhold Niebuhr)

Ook namens Edit Szűcs, Erna Slok en Wijnny van den Bovenkamp hartelijk dank voor uw aandacht!

4 oktober 2023

Conny van Tuil

Vakaró voor Komló

toekomst voor jonge Roma

Stichting Vakaró voor Komló

Hazelaar 20

3904 LZ Veenendaal

Telefoon: 0318-548952 of 06-16122409

Gekwalificeerd als ANBI - Bankrekening: NL 85 INGB 0004404521

E-mail: vakarovoorkomlo@ziggo.nl